

НАСІННИЦТВО І НАСІННЄЗНАВСТВО

УДК 633.1:332.1

ТЕНДЕНЦІЇ У СЕГМЕНТУВАННІ ПОСІВНИХ ПЛОЩ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА СОРТАМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Бабич-Побережна А.А., доктор економічних наук
Побережний М.С.

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, Україна

Проведено сегментування посівних площ пшениці ярої у Вінницькій області за сортами вітчизняної та зарубіжної селекції. Оцінено стан та тенденції у величині сегментів вітчизняних і зарубіжних сортів за кількістю сортів та площами їх посіву. Визначено сортимент пшениці ярої, виявлено сорти-лідери за попитом споживачів на аграрному ринку регіону та їх оригінатори.

Ключові слова: *пшениця яра, сорти, площа посіву, Вінницька область, вітчизняна селекція, зарубіжна селекція*

Вступ. Пшениця яра була і залишається важливою зерновою культурою в Україні. Розвиток ринкових відносин та інтеграційні процеси вітчизняної економіки значною мірою впливають на сортовий склад пшениці ярої, посилюючи конкуренцію між вітчизняними й закордонними сортами. Така ситуація на ринку, ймовірно, зберігатиметься на найближчу та середньострокову перспективу. Тому важливого значення набуває ґрунтовне дослідження сортового складу пшениці ярої на рівні внутрішнього, зокрема, регіонального (обласного) ринку, оскільки вибір сільськогосподарськими товаровиробниками сорту значною мірою впливає на ефективність їх діяльності.

Аналіз літературних джерел, постановка проблеми. Комплексні дослідження з культури пшениці (морфології, біології, селекції, насінництва та сортознавства) проведені такими відомими вітчизняними вченими, як В.В. Шелепов, М.М. Гаврилук, В.А. Власенко, В.С. Кочмарський, В.П. Кавунець та ін. [1–4]. Однак в умовах обмежених фінансових та матеріальних ресурсів сільськогосподарські

товаровиробники, зокрема Вінницької області, потребують достовірної розширеної інформації щодо сегментування регіонального ринку пшениці ярої за сортами вітчизняної та зарубіжної селекції. Детального аналізу ринку для Вінниччини, крім окремих розробок Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН (ІКСГП НААН) [5–7], ще не проводилося.

Мета і задачі досліджень – визначити стан та тенденції у величині сегментів вітчизняних та зарубіжних сортів пшениці ярої як за їх кількістю, так і за площами посіву, а також виявити сорти пшениці ярої, які є лідерами за попитом на аграрному ринку Вінниччини, та їх оригінаторів, оцінити динаміку процесів, що відбуваються.

Матеріал і методика досліджень. Інформаційна база дослідження – дані Державної інспекції сільського господарства у Вінницькій області. Вивчали сортовий склад пшениці ярої, зокрема посівні площі, як економічний показник, що комплексно характеризує поточний стан співвідношення попиту сільськогосподарських товаровиробників і пропозиції як на споживчому (на товарне зерно пшениці ярої), так і на виробничому (на насінневий матеріал) ринках. Використано системний підхід, економіко-статистичний метод, а також аналітичний, співставлення та експертних оцінок.

Обговорення результатів. Площі посіву і сортовий склад пшениці ярої у Вінницькій області протягом 2011–2014 рр. представлені у таблиці. За період дослідження площа під пшеницею ярою у Вінницькій області значно коливалася із загальною тенденцією до зменшення: у 2011 р. вона становила майже 22,0 тис. га, 2012 р. – 14,167, 2013 р. – 7,414, 2014 р. – 17,424 тис. га. Тобто, за досліджуваний період посіви ярої пшениці зменшилися на 4,574 тис. га (20,8%), що свідчить про нестабільний попит споживачів на цю культуру.

У середньому за досліджуваний період у Вінницькій області висівали 18 сортів пшениці ярої, серед них переважали вітчизняні – 13 сортів, або 72,2% загальної їх кількості, у тому числі 1 сорт селекції ІКСГП НААН (5,5% від кількості) та 12 – інших установ (66,7%). Решта сортів (5, або 27,8% загальної кількості) – зарубіжні.

У структурі посівних площ пшениці ярої у Вінницькій області більшим був сегмент зарубіжних сортів, що в середньому за 2011–2014 рр. становило 8,170 тис. га, або 53,6%. Площі вітчизняних сортів цієї культури становили в середньому 7,081 тис. га, або 46,4%, серед них під сортами ІКСГП НААН – 1,420 тис. га, або 9,3%, інших установ України – 5,661 тис. га, або 37,1%.

Сегментування посівних площ пшениці ярої за сортами вітчизняної та зарубіжної селекції у Вінницькій області за 2011–2014 рр. показало, що в умовах зростаючої конкуренції на аграрному ринку споживачі обирали найякісніші та найефективніші сорти цієї культури, що призвело до зменшення загальної кількості вирощуваних сортів пшениці ярої. Так, у 2011 р. вирощували 24 сорти, 2012 р. – 15, 2013 р. – 16, 2014 р. – 16 сортів, тобто за період дослідження сортимент зменшився на 8 найменувань (33,3%). Більше зменшилась кількість вітчизняних сортів: у 2011 р. – 16, 2012 р. – 12, 2013 р. – 11, 2014 р. – 11; серед них сорти селекції Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН: 2011 р. – 2, 2012–2014 рр. – 1. Сортів інших вітчизняних установ у 2011 р. висівали 14, у 2012 р. – 11, 2013–2014 рр. – 10. Сортів пшениці ярої зарубіжної селекції у 2011 р. висівали 8, 2012 р. – 3, 2013–2014 рр. – 5. За період дослідження при загальному зменшенні кількості сортів на 8 найменувань вітчизняних сортів стало менше на 5 (31,2%), а зарубіжних – на 3 найменування (37,5%).

Зменшилась у Вінницькій області й площа посіву вітчизняних сортів пшениці ярої: у 2011 р. – 10,894 тис. га, 2012 р. – 7,362, 2013 р. – 3,950, 2014 р. – 6,118 тис. га, тобто на 4,776 тис. га (43,8%). Серед них сорти пшениці ярої селекції ІКСГП НААН у 2011 р. займали площу 2,293 тис. га, 2012 р. – 1,968, 2013 р. – 1,042, 2014 р. – 0,376 тис. га. Тобто за період дослідження площа їх зменшилася на 1,917 тис. га (в 6,1 раза). Інші вітчизняні сорти висівались на площі відповідно 8,601; 5,394; 2,908; 5,742 тис. га, тобто площа їх зменшилась на 2,859 тис. га (33,2%). Сорти зарубіжної селекції висівались на площі відповідно 11,104; 6,805; 3,464; 11,306 тис. га, отже їх площа збільшилася на 202,3 га (1,8%).

Зважаючи на невеликий сортимент пшениці ярої селекції ІКСГП НААН (в середньому за чотири роки 1 сорт, або 5,5% загальної кількості) порівняно з сортами інших вітчизняних установ (13 сортів, або 66,7%) та зарубіжними (5 сортів, або 27,8%), споживачі висівали їх на досить значній частині площ – 9,3% (середнє за 2011–2014 рр.). Однак за період дослідження відмічено поступове зменшення площ під сортами селекції ІКСГП НААН (з 2,293 тис. га до 376,2 га), також різко зменшилася їхня частка у посівах ярої пшениці: у 2011 р. – 10,4%, 2012 р. – 13,9%, 2013 р. – 14,1%, 2014 р. – лише 2,2%. Дослідження сортового складу пшениці ярої селекції ІКСГП НААН показало, що у Вінницькій області висівалися сорти Печерянка та Катюша.

Інші вітчизняні сорти пшениці ярої займали більшу частину в посівних площах: у 2011 р. – 39,1%, 2012 р. – 38,1%, 2013 р. – 39,2%,

2014 р. – 32,9%. Але значну частку площ займали сорти пшениці ярої зарубіжної селекції: у 2011 р. – 50,5%, 2012 р. – 48,0%, 2013 р. – 46,7%, 2014 р. – 64,9%.

Отже, нині у сегментуванні площ пшениці ярої на аграрному ринку Вінниччини основну конкуренцію сортам ІКСГП НААН становлять зарубіжні сорти, частка площ яких збільшується порівняно із іншими вітчизняними сортами-конкурентами, хоча кількість іноземних сортів, що висіваються, є вдвічі меншою порівняно із загальною кількістю вітчизняних сортів.

Дослідження показало, що у Вінницькій області площа пшениці ярої у 2011 р. становила 21,998 тис. га, у тому числі сортів вітчизняної селекції – 10,894 тис. га, або 49,5%, з них селекції ІКСГП НААН – 2,293 тис. га, або 10,4%, інших вітчизняних сортів – 8,601 тис. га, або 39,1%; сорти зарубіжної селекції займали тут 11,104 тис. га, або 50,5%. У 2011 р. на Вінниччині серед сортів пшениці ярої селекції ІКСГП НААН попитом користувались Печерянка, яка займала площу 1,297 тис. га (5,9%), та Катюша – 996,0 га (4,5%). Їх конкурентами серед вітчизняних сортів були Елегія миронівська (3,905 тис. га, або 17,8%), Струна миронівська (2,399 тис. га, або 10,9%) та Рання 93 (785 га, або 3,6%). Оригінаторами є Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН і ННЦ «Інститут землеробства НААН». Основними зарубіжними конкурентами вітчизняним сортам на території Вінницької області були Трізо (7,962 тис. га, або 36,2%), Аранка (1,540 тис. га, або 7,0%), Тюбалт (688,0 га, або 3,1%) з Німеччини та Чехії (табл.).

У 2012 р. площа пшениці ярої у Вінницькій області становила 14,167 тис. га, в тому числі сортів вітчизняної селекції – 7,362 тис. га, або 52,0%, з них селекції ІКСГП НААН – 1,968 тис. га, або 13,9%, інших вітчизняних сортів – 5,394 тис. га, або 38,1%; сорти зарубіжної селекції займали тут 6,805 тис. га, або 48,0%. На ринку АПК Вінницької області у 2012 р. попитом користувалась пшениця яра Печерянка селекції ІКСГП НААН, яка займала площу 1,968 тис. га, або 13,9%. Її основними конкурентами були вітчизняні сорти Зимоярка (2,320 тис. га, або 16,4%), Струна миронівська (936,0 га, або 6,6%), Елегія миронівська (919,0 га, 6,5%), Рання 93 (644,0 га, 4,5%). Найбільшими конкурентами нашому сорту серед зарубіжних сортів були Трізо (3,427 тис. га, 24,2%), Тюбалт (1,762 тис. га, або 12,4%), Аранка (909,0 га, або 6,4%), СН Рублі (666,0 га, або 4,7%) з Німеччини та Чехії.

Сегментування посівних площ пшениці ярої за сортами вітчизняної та зарубіжної селекції у Вінницькій області (2011–2014 рр.)

Рік	Сорти селекції ІКСГП НААН					Інші сорти вітчизняної селекції						Сорти зарубіжної селекції					
	сорт	рік занесення до Реєстру	рекомендована зона вирощування *	площа		сорт	рік занесення до Реєстру	рекомендована зона вирощування *	площа		установа-оригінатор **	сорт	рік занесення до Реєстру	рекомендована зона вирощування *	площа		країна походження
				га	%				га	%					га	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2011	Пшениця яра (21998,3 га, 100%)																
	Вітчизняна селекція (10894,3 га, 49,5%)											Зарубіжна селекція (11104,0 га, 50,5%)					
	Печерянка	2004	Л	1297,3	5,9	Елегія миронівська	2004	ЛП	3905,0	17,8	МПП	Трізо	2004	ЛП	7962,0	36,2	ФРН
	Катюша	1996	Л	996,0	4,5	Струна миронівська	2008	ЛП	2399,0	10,9	МПП, ІР	Аранка	2007	СЛП	1540,0	7,0	Чехія
						Рання 93	1996	ЛП	785,0	3,6	ІЗ	Тюбалт	2008	СЛП	688,0	3,1	ФРН
						Інші			1512,0	6,9		Інші			914,0	4,2	
	<i>Разом</i>			<i>2293,3</i>	<i>10,4</i>	<i>Разом</i>			<i>8601,0</i>	<i>39,1</i>							

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2012	Пшениця яра (14167,2 га, 100%)																
	Вітчизняна селекція 7362,4 га, 52,0%											Зарубіжна селекція (6804,8 га, 48,0%)					
	Печерянка	2004	Л	1968,5	13,9	Зимоярка	2007	Л	2319,9	16,4	ІФРГ, МПП	Трізо	2004	ЛП	3427,3	24,2	ФРН
						Струна миронівська	2008	ЛП	936,0	6,6	МПП, ІР	Тюбалт	2008	СЛП	1762,3	12,4	ФРН
						Елегія миронівська	2004	ЛП	919,0	6,5	МПП	Аранка	2007	СЛП	909,0	6,4	Чехія
						Рання 93	1996	ЛП	644,0	4,5	ІЗ	СН-Рублі	2009	ЛП	666,0	4,7	ФРН
						Інші			575,0	4,1		Інші			39,9	0,3	
<i>Разом</i>			<i>1968,5</i>	<i>13,9</i>	<i>Разом</i>			<i>5393,9</i>	<i>38,1</i>								
2013	Пшениця яра (7414,0 га, 100%)																
	Вітчизняна селекція 3950,3 га, 53,3%											Зарубіжна селекція (3463,7га, 46,7%)					
	Печерянка	2004	Л	1042,3	14,1	Струна миронівська	2008	ЛП	986	13,3	МПП, ІР	Трізо	2004	ЛП	2538,7	34,2	ФРН
	<i>Разом</i>			<i>1042,3</i>	<i>14,1</i>	Зимоярка	2007	Л	726	9,8	ІФРГ, МПП	Гренні	2009	П	526	7,1	Австрія
						Елегія миронівська	2004	ЛП	446	6,0	МПП	Тюбалт	2008	СЛП	261	3,5	ФРН
						Рання 93	1996	ЛП	331	4,5	ІЗ	Інші			138,0	1,9	
						Інші			419,0	5,6							
<i>Разом</i>			<i>1042,3</i>	<i>14,1</i>	<i>Разом</i>			<i>2908,0</i>	<i>39,2</i>								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Пшениця яра (17424,0 га, 100%)																	
Вітчизняна селекція 6117,7 га, 35,1%																	
Печерянка	2004	Л	376,2	2,2	Струна миронівська	2008	ЛП	1647,3	9,5	МПП, ІР	Гренні	2009	П	5028,7	28,9	Авертія	
					Зимоарка	2007	Л	1489,2	8,5	ЮФРІ, МПП	Трізо	2004	ЛП	4689,6	26,9	ФРН	
					Елеція миронівська	2004	ЛП	1398,0	8,0	МПП	Тюбалт	2008	СЛП	1321,0	7,6	ФРН	
					Рання 93	1996	ЛП	582,5	3,3	ІЗ	КВС Шпрокко	2011	ЛП	257,0	1,5	ФРН	
					Недра	2007	ЛП	165,0	0,9	ІЗ	СН Рублі	2009	ЛП	10,0	0,1	ФРН	
					Харківська 30	2003	ЛП	135,0	0,8	ІР							
					Ажурная	2006	ЛП	134,0	0,8	ЛП «Сорт»							
					Скороспілка 99	2003	ЛП	68,5	0,4	ІЗ							
					Сладщина	2006	СЛ	61,0	0,4	ІР							
					Героїня	2005	С	61,0	0,3	ІР							
Разом			376,2	2,2	Разом				5741,5	32,9							

Примітки:

* Л – Лисостеп, П – Полісся, С – Степ.

** ІЗ – Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»;

ІР – Інститут рослинництва ім. В.Я. Юрєва НААН;

ЮФРІГ – Інститут фізіології рослин і генетики НАНУ;

МПП – Миронівський інститут пшениці імені В.М. Гемесла НААН.

У 2013 р. площа пшениці ярої у Вінницькій області становила 7,414 тис. га, у тому числі сортів вітчизняної селекції – 3,950 тис. га, або 53,3%, з них селекції ІКСГП НААН – 1,042 тис. га, або 14,1%, інших вітчизняних сортів – 2,908 тис. га, або 39,2%; сорти зарубіжної селекції займали тут 3,464 тис. га, або 46,7%. У 2013 р. попитом сільськогосподарських товаровиробників користувався сорт пшениці ярої Печерянка селекції ІКСГП НААН, який займав площу 1,042 тис. га (14,1% площ пшениці ярої). Найбільшими конкурентами йому були сорти зарубіжної селекції Трізо (2,539 тис. га, або 34,2%), Гренні (526,0 га, або 7,1%), Тюбалт (261,0 га, або 3,5%) з Німеччини та Австрії. Серед сортів вітчизняної селекції основні конкуренти нашим ярим пшеницям – Струна миронівська (986,0 га, або 13,3%), Зимоярка (726,0 га, 9,8%), Елегія миронівська (446,0 га, 6,0%), Рання 93 (331,0 га, 4,5%), оригінаторами яких є Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН, Інститут фізіології рослин і генетики НАНУ, ННЦ «Інститут землеробства НААН».

У 2014 р. площа пшениці ярої у Вінницькій області становила 17,424 тис. га, в тому числі вітчизняних сортів – 6,118 тис. га, або 35,1%, з них селекції ІКСГП НААН – 376,2 га, або 2,2%, інших вітчизняних сортів – 5,742 тис. га, або 32,9%; сорти зарубіжної селекції займали тут 11,306 тис. га, або 64,9%. У 2014 р. попитом споживачів знову користувалася пшениця яра селекції ІКСГП НААН Печерянка, яка займала площу 376,2 га (2,2% площ). Найбільшими конкурентами нашому сорту серед зарубіжних сортів були Гренні (5,029 тис. га, або 28,9%), Трізо (4,690 тис. га, 26,9%), Тюбалт (1,321 тис. га, 7,6%), КВС Шірокко (257,0 га, 1,5%) з Австрії та Німеччини. Серйозну конкуренцію Печерянці складала вітчизняні сорти Струна миронівська (1,647 тис. га, або 9,5%), Зимоярка (1,489 тис. га, 8,5%), Елегія миронівська (1,398 тис. га, 8,0%), Рання 93 (582,5 га, 3,3%), Недра (165,0 га, 0,9%), оригінаторами яких є Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН, Інститут фізіології рослин і генетики НАНУ, ННЦ «Інститут землеробства НААН».

Висновки. На ринку пшениці ярої у Вінницькій області спостерігалося зниження попиту споживачів на неї, а відповідно й площ посіву цієї культури (на 4,6 тис. га, або на 20,9%). Зростаюча конкуренція зумовила зменшення кількості вирощуваних сортів на 8 найменувань, у тому числі вітчизняних сортів на 5, зарубіжних – на 3.

Сегмент вітчизняних сортів пшениці ярої у регіоні характеризувався більшим набором сортів (у середньому за період дослідження

13 найменувань, або 72,2%), але займав меншу частку площ (46,4%). Сегмент зарубіжних сортів у середньому складався з меншої кількості сортів (5 найменувань, або 27,8%), але займав більшу частину площ (53,6% у середньому за 2011–2014 рр.).

Спостерігалася тенденція до збільшення попиту на сорти пшениці ярої зарубіжної селекції і зростання площ під ними (на 202,3 га) та, відповідно, зменшення – під сортами вітчизняної селекції (на 4,8 тис. га). Це зумовило зменшення частки вітчизняних сортів у загальних площах пшениці ярої (з 49,5% до 35,1%) та збільшення – зарубіжних сортів (з 50,5 до 64,9%). Встановлено, що у Вінницькій області площі пшениці ярої зменшились саме у сегменті вітчизняних сортів.

Таким чином, у середньому за період дослідження (2011–2014 рр.) за кількістю переважали сорти пшениці ярої вітчизняної селекції, за посівними площами – сорти зарубіжної селекції. Збільшився сегмент площ зарубіжних сортів, зменшився – сегмент вітчизняних сортів. Отже, тепер на аграрному ринку Вінниччини зростає сегмент зарубіжних сортів пшениці ярої, площі його збільшуються порівняно із сегментом вітчизняних сортів-конкурентів, хоча іноземних сортів, що тепер висіваються, вдвічі менше порівняно із загальною кількістю вітчизняних сортів.

Список використаних джерел

1. Шелепов В.В. Пшеница: биология, селекция, морфология, семеноводство: [монографія] / В.В. Шелепов, Н.Н. Гаврилюк, В.А. Вергунов; ред.: В.В. Шелепов. – К.: Логос, 2013. – 498 с.
2. Кавунець В.П. Насінництво пшениці озимої / В.П. Кавунець, В.С. Кочмарський; за ред. канд. с.-г. наук В.П.Кавунця. – Миронівка, 2011. – 319 с.
3. Селекційна еволюція миронівських пшениць / В.А. Власенко, В.С. Кочмарський, В.Т. Колючий [та ін.]. – Миронівка, 2012. – 330 с.
4. Кочмарський В.С. Яра пшениця селекції Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН / В.С. Кочмарський, С.О. Хоменко, В.Й. Солоня // Насінництво. – 2014. – № 12. – С. 16–20.
5. Трансфер інновацій Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН в АПК: Монографія / А.А. Бабич-Побережна, С.К. Суша, Т.П. Самохвал [та ін.]; за ред. А.А. Бабич-Побережної. – Вінниця: ТОВ «Видавництво-друкарня «Діло», 2015. – С. 47–49, 261–263.
6. Маркетинговий огляд ринку інноваційного продукту Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН в системі трансфе-

ру інновацій в АПК: Монографія / А.А. Бабич-Побережна, С.К. Суша, Т.П. Самохвал [та ін.]; за ред. А.А. Бабич-Побережної. – Вінниця ТОВ «Видавництво-друкарня «Діло», 2015. – С. 45–48, 107–109.

7. Маркетингове дослідження ринку наукоємного продукту в системі трансферу інновацій в АПК / А.А. Бабич-Побережна, С.К. Суша, М.С. Побережний [та ін.] // Корми і кормовиробництво. – 2015. – Вип. 80. – С. 207–213.

References

1. Shelepov VV, Gavrilyuk NN, Vergunov VA. Wheat: Biology, Breeding, Morphology, Seed Production. Kiev: Logos; 2013. 498 p.

2. Kavunets VP, Kochmarskyi VS. Winter Wheat Seed Production. Myronivka; 2011. 319 p.

3. Vlasenko VA, Kochmarskyi VS, Koliuchy VT, Kolomiets LA, Khomenko SO, Solona VYo. Breeding Evolution of Myronivka Wheats. Myronivka. 2012. 330 p.

4. Kochmarskyi VS, Khomenko SO, Solona VYo. Spring wheat bred at the V.M. Remeslo Myronivka Institute of Wheat of NAAS. Nasinnystvo – Seed Production. 2014; 12: 16-20.

5. Babych-Poberezhna AA, Susha SK, Samokhval TP, Zadorozhna IS, Voronetska IS, Sprynchuk NA, Korniichuk GV, Kravchuk OO, Aleskerova YuV, Illich NS, Opanasenko HV, Poberezhnyi MS, Tkachuk DA. Transfer of Innovations of Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia in Agriculture Industrial Complex. Monograph. Vinnytsia: TOV Vydavnytstvo-drukarnia Dilo; 2015. P. 47-49, 261-263.

6. Babych-Poberezhna AA, Susha SK, Samokhval TP, Zadorozhna IS, Voronetska IS, Sprynchuk NA, Korniichuk GV, Kravchuk OO, Opanasenko GV, Illich NS, Poberezhnyi MS, Tkachuk DA. Marketing Review of the Market of Innovative Product of Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia in System of Transfer of Innovations in Agriculture Industrial Complex. Monograph. Vinnytsia: TOV Vydavnytstvo-drukarnia Dilo; 2015. P. 45-48, 107-109.

7. Babych-Poberezhna AA, Susha SK, Zadorozhna IS, Sprynchuk NA, Illich NS, Opanasenko HV, Poberezhnyi MS. Marketing research of high technology product in system of transfer innovations in Agriculture Industrial Complex. Kormy i Kormovyrobnytstvo – Feeds and Feed Production. 2015; 80: 207-213.

ТЕНДЕНЦИИ В СЕГМЕНТАЦИИ ПОСЕВНЫХ ПЛОЩАДЕЙ ПШЕНИЦЫ ЯРОВОЙ ПО СОРТАМ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ И ЗАРУБЕЖНОЙ СЕЛЕКЦИИ В ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ

Бабич-Побережная А.А., доктор экономических наук
Побережный М.С.

Институт кормов и сельского хозяйства Подолья НААН, Украина

Цель. Определение состояния и тенденций в сегментах площадей пшеницы яровой отечественных и зарубежных сортов в Винницкой области.

Материал исследований. Информационной базой исследования явились данные Государственной инспекции сельского хозяйства в Винницкой области.

Результаты. На рынке пшеницы яровой в Винницкой области наблюдалось снижение спроса потребителей на эту культуру и уменьшение ее площадей. Растущая конкуренция обусловила уменьшение количества высеваемых сортов на 8 наименований, в том числе отечественных – на 5, зарубежных – на 3.

Сегмент отечественных сортов пшеницы яровой в регионе характеризовался большим количеством сортов – в среднем за период исследования 13 наименований (72,2% от общего количества), которые занимали меньшую долю площадей (46,4%). Сегмент зарубежных сортов складывался из меньшего количества наименований (5, или 27,8%), однако они занимали большую часть площадей (53,6%).

Увеличился спрос на сорта пшеницы яровой зарубежной селекции, следовательно выросли площади под ними (на 202,3 га) и, соответственно, уменьшились под сортами отечественной селекции (на 4,8 тыс. га). Это обусловило уменьшение доли отечественных сортов в общих площадях пшеницы яровой (с 49,5 до 35,1%) и увеличение – зарубежных сортов (с 50,5 до 64,9%). Установлено, что в Винницкой области уменьшение площадей пшеницы яровой произошло именно в сегменте отечественных сортов.

Выводы. На аграрном рынке Винниччины возрастает сегмент зарубежных сортов пшеницы яровой, площади которого увеличиваются по сравнению с сегментом отечественных сортов-конкурентов, хотя иностранных сортов, которые сегодня высеваются, вдвое меньше по сравнению с общим количеством отечественных сортов.

Ключевые слова: пшеница яровая, сорта, площадь посева, Винницкая область, отечественная селекция, зарубежная селекция

TRENDS IN SEGMENTATION OF CROP AREAS OF SPRING WHEAT BY VARIETIES OF DOMESTIC AND FOREIGN BREEDING IN VINNYTSIA REGION

Babych-Poberezhna A.A., Doctor of Economic Sciences
Poberezhnyi M.S.

Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia of NAAS, Ukraine

Aim. To determine the status and trends in crop area segmentation of spring wheat domestic and foreign varieties in Vinnytsia region.

Material of research. The information base for the study was given by the State Agricultural Inspection in Vinnytsia Region.

Results. There was a decline of consumer demand on market of spring wheat and crop areas in Vinnytsia region. Increasing competition caused reducing the number of varieties sown on 8 names, including 5 domestic varieties and 3 foreign ones.

Segment of domestic varieties of spring wheat in the region was characterized by a large number of varieties (in average for research period 13 names that is 72.2% of total number) that occupied smaller part of crop area (46.4%). Segment of foreign spring wheat varieties consisted of smaller number of varieties (5 names or 27.8%) which occupied most of the area (53.6%).

Demand for spring wheat varieties of foreign breeding has increased resulted in increase of area for them (202.3 hectares more) and decrease of area for varieties of domestic breeding (4.8 thousand hectares less). It has led to the reduction of the share for domestic varieties of spring wheat in total area (of 49.5% to 35.1%) and increase for foreign varieties (of 50.5 to 64.9%). It was established that in Vinnytsia region the decrease of spring wheat areas was just in a segment of domestic varieties.

Conclusions. On the agrarian market of Vinnytsia region segment of foreign spring wheat varieties is growing, its areas are increasing in comparison with domestic varieties-competitors, although the number of foreign varieties that are now sown is half than the total number of domestic varieties.

Key words: *spring wheat, varieties, crop area, Vinnytsia region, domestic breeding, foreign breeding*